

Szegedi Ítéltábla

**Az ügy száma:
Pf.III.20.310/2025/8.**

A felperes:

felperes neve (címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Kardos, Pető és Törőcsik Társas Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Törőcsik Tamás ügyvéd, címe)

Végvári Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Végvári Ildikó Diána ügyvéd, címe)

Az alperes:

alperes neve (címe)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Barabás Zoltán ügyvéd (címe)

A per tárgya:

Vételár megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Kecskeméti Törvényszék 3.P.21.795/2023/59.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

A felperes, 3.P.21.795/2023/62.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 3 619 500 (hárommillió-hatszáztizenkilencezer-ötszáz) forint másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A tényállás

[1] A (helység 1)-en élő alperes és néhai házastársa a tulajdonukban lévő gazdasági társaságban mezőgazdasági gépek, alkatrészek értékesítésével, ingatlanok bérbeadásával foglalkoztak.

[2] A (helység 2)-ön élő felperes a (helység 3)-n lévő (villa neve) villában rendszeresen megfordult, 2021. márciustól rendszeresen találkozott barátnőjével, (személy 1)-gyel, akit 1996. óta az alperes is ismert és akivel 20 éve barátok voltak. (Személy 1) 2021. év végén megbeszélte a felperessel, hogy eladja neki a (helység 4)-i ingatlanát és az 50 000 000 forint vételárat befekteti a (cég 1)-be akként, hogy a cégben további tulajdoni részesedést vásárol.

[3] Az alperes házastársa COVID fertőzött lett, kórházba került és 2022. január 10-én elhunyt.

[4] Az alperesnek és házastársának a halál időpontjában 1 500 000 000 forint értékű vagyona volt ingatlanokban, készpénzben és a tulajdonukban lévő cégben. Az alperes a házastársa halálát megelőzően maga is részt vett a közös cég tevékenységében, az üzleti döntéseket azonban a férje hozta meg. A férje halálát követően a mezőgazdasági alkatrészeket forgalmazó cégben valamennyi feladat az alperesre hárult, azonban a pszichés állapota miatt a bolt működtetésében segítségre szorult.

[5] Az alperes a COVID helyzetet és a férje halálát traumaként élte meg. Hetekig csak telefonon tartott kapcsolatot másokkal, naponta többször kijárt a temetőbe. A lánya a hagyaték tárgyát képező vagyont még a hagyaték átadását megelőzően értékesíteni szeretne volna, ezért közöttük nézeteltérés, majd konfliktus alakult ki, 2022. április elején a lánya letiltatta a telefonját, elvitt 120 000 000 forintot és a kapcsolatot is megszakította az alperessel.

[6] Az alperes barátnőjével, (személy 1)-gyel telefonon tartotta a kapcsolatot, majd (helység 4)-en és (helység 1)-en találkoztak, beszélgettek. (Személy 1) maga is tapasztalta, hogy az alperes a COVID helyzet és a férje halála nagyon megviselte és a lelki állapotára negatívan hatott a lányával való kapcsolatának megromlása. (Személy 1) ebben az időszakban heti rendszerességgel találkozott a felperessel, akinek mesélt az alperesről, az alperes férjének haláláról, a vagyoni viszonyairól, a nehézségeiről, a lelki állapotáról. A felperes ezt követően javasolta, hogy menjenek ki együtt a (villa neve) villába és ott érezzék jól magukat.

[7] Az alperes 2022. március elején ismerte meg személyesen a felperest, amikor eleget tett a (villa neve) villába szóló meghívásnak. Az alperes az első találkozáskor felperesnek is elmondta, hogy a férje meghalt, a lányával megromlott a kapcsolata, hogy egyedül van, nehézségei vannak. Az alperesnél tartósan jelentkező stressz oldódott amiatt, hogy meghallgatták, elmondhatta a problémáit. Jól érezte magát a felperes és (személy 1) társaságában, akikkel bizalmas kapcsolata alakult ki.

[8] (személy 1) 2022. márciusban a felperessel történt első találkozást követően említette az alperesnek, hogy a lakását eladásra hirdette azzal a feltétellel, hogy a vételár 50 000 000 forint és 10 évre havi 200 000 forintért visszabérelné a lakást. Az alperes jelezte (személy 1)-nek, hogy ezekkel a feltételekkel az ingatlant megvásárolná. Erről a felperes jelenlétében állapotok meg. A megállapodás alapján írásban elkészített előszerződést a felperes jelenlétében az alperes és (személy 1) aláírta azzal, hogy a szerződést későbbi időpontban kötik meg. Az aláírt okiratból az alperesnél nem maradt példány.

[9] A felperes még 2022. márciusban az első találkozást követően beszélt az alperesnek arról, hogy közös üzleti vállalkozása van (személy 1)-gyel és elmondta azt is, hogy olyan internetes oldalakat fog fejleszteni, ami 3-5 év alatt az ebben résztvevők számára olyan jövedelmet biztosít, hogy „már soha nem kell dolgozni csak hátradólni és élvezni az életet”. A felperes felajánlotta az alperesnek, ha be akar fektetni ebbe a tevékenységbe, akkor a (cég 1)-ből 15% részesedést tud neki biztosítani, 1 millió euróval beszállhat az üzletbe. Elmondta azt is, hogy

(személy 1) már korábban részesedést szerzett a cégben. Az alperes az üzleti lehetőség ekként történt vázolását követően azonnal jelezte, hogy az érdekli őt.

[10] Az ingatlan adásvételi előszerződés aláírása után, az üzleti lehetőség szóban történt ismertetését követő találkozóra a felperes magával vitte a (cég 1)-ben való részesedés alperes általi megvásárlására vonatkozó angol és magyar nyelvű okiratot. A szerződések aláírását megelőzően szóban arról volt szó, hogy az alperes 1 millió eurót befektet a (cég 1)-be úgy, hogy a cégben részesedést, tulajdont kap. Megállapodtak abban, hogy az alperes a felperes részére az 1 millió eurót részletekben fizeti ki. Az alperes a (cég 1) tevékenységéről, vagyoni helyzetéről, az üzletrész értékéről nem kért tájékoztatást, iratokat a felperestől nem kért, a vázolt üzleti vállalkozás részleteiről nem érdeklődött. A felperes a (cég 1) vagyoni helyzetéről, a cég tevékenységi köréről, az üzletrész értékéről az alperest nem tájékoztatta és nem tájékoztatta arról sem, hogy a weblapfejlesztő tevékenység, a programozási tevékenység illetőleg az egyéb informatikai tevékenység nem a (cég 1) keretében folyik.

[11] Az alperes a magyar és angol nyelven már korábban elkészített 2022. március 6. napjára dátumozott szerződéseket aláírta. Az alperes által aláírt magyar nyelvű és angol nyelvű okirat tartalmában eltér egymástól, minthogy az angol nyelvű okirat akként rendelkezik, hogy az alperes az 1 millió euró vételárat a szerződés aláírásakor kifizette, ezzel szemben a magyar nyelvű okirat azt tartalmazza, hogy az alperes az üzletrész vételárának 20%-át, 200.000 eurót fizetett ki a szerződés aláírásával egyidejűleg készpénzben, melynek átvételét a felperes aláírásával elismeri és alperes a fennmaradó 800.000 eurót fizeti ki 2023. április 01. napjáig. A szerződést a felek jelenlétében (személy 1) tanúként írta alá, a szerződést másik tanúként aláíró (személy 2) azonban később ellenjegyezte a szerződést, az ő aláírásakor az alperes nem volt jelen. A szerződésekből az alperes az aláírásakor nem kapott példányt, a szerződéseket (személy 1) vitte magával. Az alperessel egyidejűleg (személy 1) is aláírt olyan tartalmú szerződést, amellyel a (cég 1)-ben további tulajdoni részesedést vásárolt. Az aláírt angol nyelvű szerződés alapján a (cég 1) székhelye szerint illetékes cégbíróság az alperest tulajdonosként a nyilvántartásba bejegyezte. Az említett okiratot az alperes 2022. nyár végén kapta meg a felperestől egy lila borítékban, melyet (személy 1) részére megőrzésre átadott.

[12] Az alperes a szerződés aláírását követően több részletben fizetett a felperesnek, 2022. március 04. napjától 2022. november 25. napjáig összesen 200 000 eurót.

[13] Az alperes a férje halálát követően, majd lányával, valamint az unokájával való kapcsolatának megromlása után teljesen egyedül maradt, úgy érezte senkire nem számíthat, úgy érezte a vállalkozási tevékenységet nem tudja folytatni, a helyzetét bizonytalannak, kilátástalannak látta. Ekkor még a felperes közbenjárásával a felperes ügyvédjéhez fordult, végrendelkezett, és halála esetére vagyonfelügyelőnek a felperest és (személy 1)-et jelölte ki. Az alperes a felperes és (személy 1) társaságában jól érezte magát, úgy érezte rájuk számíthat, ők a „családja”, 2022 őszéig teljes mértékben megbízott bennük.

[14] A (cég 1)-t a felperes kérésére (személy 3) alapította, aki a cégnek nyilvántartásba bejegyzett tulajdonosa volt. Az alapítástól kezdve a cég vezető tisztségviselője a felperes. (Személy 3) 2022. elején 1 000 fontért eladta az üzletrészét a felperesnek.

[15] A (cég 1) weboldalak fejlesztésével, programozási vagy egyéb informatikai tevékenységgel nem foglalkozott, tevékenységi köre bor, sör, szeszes italok és egyéb alkoholos italok nagykereskedelme, saját tulajdonú ingatlan adásvétele, lakásszövetkezeti ingatlanok bérbeadása és üzemeltetése, ingatlanközvetítés. A (cég 2)-t a (cég 1) alapította, a (cég 1) a (cég 2)-ben lévő üzletrészét annak felosztásával 2023. áprilisban eladta a felperes és (személy 1) továbbá (személy 2) részére. A (cég 2) tevékenységi körébe tartozik a weblapok fejlesztése és karbantartása, a felperes érdekeltségébe tartozó (cég 3)-nak pedig a (cég 2) által fejlesztett weblapok üzemeltetése. A weblapok működéséből jövedelem nem származott, (személy 1) a (cég 1)-ből, mint tulajdonos jövedelmet nem realizált.

[16] Az alperes 2022. október végén mondta el ismerősének (személy 4)-nek, hogy a felperessel 1 millió euróra vonatkozó szerződést kötött. Ezt követően (személy 4)-gyel felkeresték (személy 1)-et, aki 2023-ban adta oda az alperesnek az angol nyelvű és a két magyar nyelvű szerződést. A felperes 2022. novemberét követően többször – egyre türelmetlenebbül – kereste az alperest annak érdekében, hogy a szerződés alapján a fizetési kötelezettségét teljesítse, az alperes azonban ettől elzárkózott és felperessel, valamint (személy 1)-gyel egyaránt megszakította a kapcsolatot, végül ügyvédhez fordult.

A felperes keresete, az alperes ellenkérelme

[17] A felperes keresetében 800.000 euró és ezen összeg után 2023. április 02. napjától a kifizetés napjáig járó az Európai Központi Bank által meghatározott mindenkori euró alapkamatnak megfelelő késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A kereset jogalapját a Ptk. 6:1. §-ára, a 6:34. §-ára, a 6:58. §-ára, a 6:59. § (1) bekezdésére, a 6:63. § (1) bekezdésére, a 6:137. §-ra, a 6:138. §-ra, a 6:215. §-ára és a 2022. április 03. napján kelt, írásban kötött üzletrész átruházási szerződésre alapította. Tényként állította, hogy közte és az alperes között 2022. április 03-án üzletrész átruházási szerződés jött létre, amely szerződés alapján az alperes a (cég 1) 15%-os részesedése megszerzéséért 1 millió eurót vállalt a részére megfizetni. Az alperes az 1 millió euró vételárból 200.000 eurót a megállapodás 3. pontjában foglaltak szerint a szerződés aláírásakor megfizetett, a vételárból fennmaradó 800.000 eurót azonban a szerződésben meghatározott határidő lejártáig 2023. április 01. napjáig nem fizette meg. Az alperes ezzel a szerződést megszegte, így ő előadóként a Ptk. 6:138.§-a alapján jogosulttá vált a szolgáltatás (vételár) teljesítésének a követelésére. Az alperest a késedelembe eséstől késedelmi kamatfizetési kötelezettség is terheli.

[18] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Az alperes a keresettel szemben előterjesztett érdemi védekezésében anyagi jogi kifogással élt. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az üzletrész átruházására vonatkozó szerződés nem jött létre, másodlagosan, hogy a szerződés érvénytelen.

[19] Az alperes nem vitatta, hogy az angol nyelvű és a magyar nyelvű szerződésen az aláírás tőle származik, azonban állította, hogy az 1 millió euró vételárát illetően nem volt konszenzus közte és a felperes között, minthogy nem volt tudomása arról, hogy a (cég 1)-ben 15% mértékű üzletrészt 1 millió euróért vásárol meg.

[20] Az alperes több érvénytelenségi okra hivatkozott. Állította, hogy a szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik. A felperes kihasználva azt, hogy a férje halála és lányával való rossz kapcsolata miatt ő befolyásolható, bizonytalan és kiszolgáltatott lelki állapotban volt, és olyan tartalmú szerződést kötött vele, amely valójában az érdekét nem szolgálta, a felperes részéről a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás kapcsán nélkülözte a valós kockázatot, a felperes célja súlytalan szolgáltatás ellenében a vagyona megszerzése volt. Állította, a szerződés tartalmára nem emlékezett, mert vélhetően valamilyen tudatmódosító szert kapott és egy olyan szerződést írt alá, amiről tartalmát tekintve semmit nem tudott, így a lehetőségeket sem tudta mérlegelni.

[21] Hivatkozása szerint a szerződés a Ptk. 6:91. § (1) bekezdése alapján is érvénytelen, mert a felperes a szerződés tárgyát illetően megtévesztette. A felperes szándékos, előre megfontolt magatartásával megtévesztette, azt ígérte, hogy a jogügylet megkötésével tisztességes és jól jövedelmező üzleti vállalkozásban vehet részt özvegyként, valamint egyedülállóként biztos pénzügyi háttérrel tud magának biztosítani. A szerződés megkötését megelőzően és a szerződés megkötésekor is internetes kereső oldal fejlesztésével foglalkozó cégben való részesedés megvásárlását ajánlotta a felperes biztos megtérüléssel és jelentős haszonnal. Ezzel szemben utólag szerzett tudomást arról, hogy a (cég 1) – amelyben üzletrészt vásárolt –

ilyen tevékenységgel nem foglalkozik, a tevékenység folytatásához szükséges személyi és tárgyi erőforrásokkal sem rendelkezik. Arról, hogy az üzleti tevékenység folytatásában leányvállalatok vesznek részt, nem esett szó, a felperes erre nem hivatkozott. A felperes előre megfontolt, célzatos és tudatos megtévesztő magatartást tanúsított, melyben aktívan közreműködött (személy 1), aki közeli barátnője volt. A szerződéskötéskor a felperes megtévesztette a cégbeli részesedés árfolyamértéke, tevékenysége, üzletpolitikája tekintetében. A szerződéskötéskor tisztában volt azzal, hogy sem akkor, sem a későbbiek során a (cég 1) nem fog olyan tevékenységet folytatni, mint amit állított. A megtévesztése elsődlegesen abból a szándékából eredt, hogy tőle minél több pénzt csaljon ki, mert tudomást szerzett (személy 1)-től, hogy jó módú özvegy, aki hirtelen, COVID fertőzésben elhunyt férje halála után egyedül maradt és akkori lelki állapota, az internetes üzleti ügyekben való járatlansága, az üzleti lehetőségei keresése miatt kiváló alanyának számít. A megkötött szerződéseket sem bocsátották a rendelkezésére, azokat (személy 1)-től csak 2023. áprilisában kapta meg. Ekkor szembesült azzal, hogy a felperes valójában mennyit kért az általa megvásárolt 15%-os üzletrésért.

[22] Hivatkozott arra, hogy a szerződés aláírásakor olyan lelki állapotban volt, ami miatt a szükséges belátási képességgel nem rendelkezett, így a jognyilatkozata a Ptk. 2:9. § (1) bekezdése alapján semmis.

[23] Állította, a szerződés a Ptk. 6:98. § (1) bekezdése alapján érvénytelen, mert a (cég 1) 15%-os üzletrésének kikötött vételára és az üzletrész valós értéke között, azaz a szolgáltatás és ellenszolgáltatás között feltűnően nagy az értékaránytalanság. A szerződés megkötésének időpontjában nem volt tisztában az értékaránytalansággal, annak kockázatát nem vállalta fel, a vagyoni részesedésének forgalmi értékét felderíteni nem tudta tekintettel arra, hogy külföldi cégről van szó. Barátnőjének és a felperesnek elhitte a megtévesztő tájékoztatásukat, bízott bennük és engedett rábeszélésüknek.

[24] Hivatkozása szerint a magyar, illetőleg az angol nyelven szövegezett megállapodások egymásnak ellentmondóan tartalmazzák a vételárat, annak megfizetésének határidejét és módját, így ezen kikötései a Ptk. 6:107. § (2) bekezdése alapján semmisek.

[25] Állította, amennyiben ilyen csalárd módon nem téveszti meg a felperes, a perbeli szerződést soha nem kötötte volna meg, mert az észszerűtlen, célszerűtlen, feltűnően értékaránytalan és a jóerkölcsbe ütközik, számára jelentős anyagi hátrányt okozott.

[26] Az alperes a bíróság anyagi pervezetése nyomán akként nyilatkozott, hogy elsődlegesen a szerződés jóerkölcsbe ütközése miatt, másodlagosan megtévesztésre hivatkozva, harmadlagosan belátási képesség hiánya folytán, negyedlegesen feltűnő értékaránytalanság folytán kéri a szerződés érvénytelenségét vizsgálni.

Az elsőfokú bíróság ítélete és döntésének indokai

[27] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. A bíróság az alperesi ellenkérelmek kapcsán először azt vizsgálta, hogy a szerződés létrejött-e, a lényeges tartalmi elemekben a felek közötti megállapodás megtörtént-e. E tekintetben a tényállást akként értékelte, hogy a felek között már a szerződés aláírását megelőzően tisztázott volt, hogy 1 millió euró a vételár, mely a név szerint megjelölt angol cég üzletrésze 15 %-ának ellenértéke és amelyet részletekben kell alperesnek megfizetnie. A szerződés aláírását megelőző, perben bizonyított tartalmú szóbeli egyeztetések alapján a bíróság megállapíthatónak találta, hogy a felek a szerződés lényeges tartalmi elemeiben, vagyis a szolgáltatás és az ellenszolgáltatást illetően megállapodtak, így a felek között a szerződéses jogviszony létrejött.

[28] A bíróság ezt követően az alperes által felhozott érvénytelenségi kifogások sorrendjét követve, elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a szerződés jóerkölcsbe ütközött-e. Eseti

döntésekből idézve alapvetést tett ezen érvénytelenségi okkal kapcsolatos bírói gyakorlat megítélési szempontjaira nézve. A tényállást ennek tükrében értékelve jelentőséget tulajdonított annak, hogy a felperes tudott az alperes férjének haláláról és ennek alperesre gyakorolt negatív lelki hatásáról. Így került bizalmi helyzetbe alperessel, majd ezzel visszaélve vette rá őt üzletrészvásárlásra.

[29] A bíróság felperes terhére értékelte az ügyletkötés kapcsán, hogy nem adott tájékoztatást a (cég 1) tevékenységéről, vagyoni helyzetéről és arról sem, hogy a fejlesztéseket nem ez a cég, hanem annak érdekeltségébe tartozó, másik cég fogja végezni a kifizetett vételárat hogyan, milyen módon fogják a fejlesztésekre felhasználni. A bíróság a tényállás részeként megállapította, hogy a (cég 1) a felperes által alperesnek előadott fejlesztési tevékenységet valójában nem folytatott.

[30] A bíróság a felperes terhére értékelte az érvénytelenségi ok vizsgálata során azt is, hogy szerződés alapján az alperes a vételárat úgy volt köteles megfizetni, hogy semmilyen biztosíték nem volt arra, hogy a felperes az átadott pénzeszeget befektetésként kezeli és a nyereségből az alperest részesíti a jövőben. A felperes valójában kihasználva az alperes kiszolgáltatott helyzetét, pszichés állapotát és a köztük lévő bizalmi viszonyt, úgy kötött szerződés, hogy ebből a jogügyletből csak neki származott haszna, míg az alperesnek nem keletkezett biztosíték arra nézve, hogy a felperes által ígért jövedelemhez hozzájut. A felperes per során tett előadásaiból a bíróság azt is megállapíthatónak találta, hogy mint a (cég 1) többségi tulajdonosa és vezető tisztségviselője a kisebbségben lévő tulajdonosok számára semmilyen döntési jogosultságot nem kívánt biztosítani.

[31] A bíróság felek közötti jogviszonyt a jóhiszeműség és a tisztesség polgári jogi követelményeibe ütközőnek minősítette, és úgy ítélte meg, hogy az sértette a társadalom tagjaival szemben megnyilvánuló általános erkölcsi elvárásokat, ezért a jóerkölcsbe ütközés miatti semmisséget megállapította. A Ptk. 6:88. § (1) bekezdés, valamint 108. § (1) bekezdés folytán a felperes érvénytelen szerződésre jogosultságot nem alapíthatott, így a szerződéses ellenszolgáltatás teljesítését sem követelhetette a perben, ez indokolta a kereset elutasítását.

A felperes fellebbezése, alperes fellebbezési ellenkérelme

[32] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen kérve annak megváltoztatását és keresetének helyt adást, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását.

[33] Indokolásában elsődlegesen a bizonyítás eredményének okszerűtlenségére hivatkozott. A részletes indokolás kifejtése előtt az álláspontja szerint lényeges tényállási sarokpontokat emelte ki. Ezekből kiindulópontnak kell tekinteni, hogy a felek közötti konszenzus alapján írásban üzletrész adásvételi szerződés jött létre, melyet az alperes megszegett azzal, hogy a fennmaradó vételárhátralék megfizetésétől elzárkózott. A perben nem nyert bizonyítást egyetlen olyan alperesi állítás sem, mely a szerződés érvénytelenségét alátámasztaná, a szerződés alperesre nézve jogi kötőerővel bír, az általa vállalt szolgáltatást teljesítenie kell. Az elsőfokú bíróság ezzel szemben a perbeli bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelte, ezért eltérő jogi következtetés levonása szükséges.

[34] A felperes a továbbiakban a Ptk. Nagykommentárt, valamint precedens értékű elvi döntésekből idézve kívánta alátámasztani azt az álláspontját, hogy a bíróság az érvénytelenségi okok vizsgálatának sorrendje kapcsán figyelmen kívül hagyta az érvénytelenségi okok jogdogmatikai rendszerét. Hangsúlyozta, az alperes érvénytelenséggel kapcsolatos tényállításai más nevesített érvénytelenségi okok körébe tartoznak, ezért a kiegészítő jellegű jóerkölcsbe ütközés, mint érvénytelenségi ok elsődleges megállapítására előbbiek vizsgálata nélkül nincs lehetőség. A bíróság okszerűtlen mérlegelése, valamint az

érvénytelenségi okok jogdogmatikai felépítésének figyelmen kívül hagyásával hozott döntése sérti az Alaptörvény 28. Cikkét, valamint a Pp. 279. § (1) bekezdését.

[35] A szerződés jóerkölcsbe ütközésének vizsgálata során a bíróság okszerűtlen bizonyíték mérlegelését tanúvallomásokból vett idézetekkel kívánta bemutatni, melyek ellentmondásaira hívta fel a figyelmet. Ez okból azok tényállás alapjául nem szolgálhatnak. Összességében a perbeli bizonyítékok nem szolgálnak alapul annak megállapítására, hogy az alperes labilis pszichés állapotban volt a szerződéskötéskor és arra sem, hogy ezt a felperes kihasználta volna vagyonszerzés céljából. Ezzel szemben tényállási adat, hogy az alperes férje halálát megelőzően üzleti ügyekben eljár, ebben már korábban gyakorlatot szerzett.

[36] A felperes külön sérelmezte az alperes arra utalását, hogy a szerződéskötéskor tudatmódosítószer hatása alatt lett volna, ezt semmilyen bizonyíték nem támasztotta alá. Emiatt is az a helyes, okszerű következtetés, hogy az alperes teljes mértékben tudatában volt annak, milyen szerződést és milyen tartalommal köt. A Kúria további eseti döntésének elvi tartalmát idézve felperes hangsúlyozta, az alperesnek kellett a perben bizonyítania a szerződés nyilvánvaló jóerkölcsbe ütközését. A perbeli bizonyítékokból nem következik, hogy a felperes kihasználta volna az alperest, hiszen előzetesen ismertette vele a befektetés lényegét, kérte, hogy gondolja át az ügyet és az alperesnek 1 hetes gondolkodási időt is biztosított. Emellett már a vételár kifizetése előtt a cégjegyzékbe bejegyeztette az alperes nevére a szerződés tárgyát képező üzletrészt. A felek a jövőbeni célok, üzleti haszonszerzés elérése érdekében szerződtek, azonban azt, hogy ez lehetetlen lenne, bizonyíték nem támasztja alá.

[37] A felperes az ítélet jogi indokolása hiányosságaként rőttá fel, hogy a bíróság nem tért ki arra, a tanúvallomásoknál felmerült ellentmondásokat miként értékelte. Ennek ellenére miért tekintette azokat mégis hitelt érdemlőnek és fogadta el ítélezése alapjául. Okszerűtlen a bizonyítás a tekintetben, hogy a gyászreakció miatti alperesi állapot mennyiben, milyen módon tette őt kiszolgáltatottá befektetési elképzelésekben. A felperes hiányolta az ítélet indokolásából azt, hogy az alperes bizonyítási érdekkörébe tartozó szakértői bizonyítást miért mellőzte a bíróság. A megsértett anyagi jogi szabályokat illetően a Ptk. 6:96. §, 59. §, valamint 88. § (1) bekezdését jelölte meg.

[38] Külön sérelmezte, hogy semmisségi ok fennállta hiányában a szerződés érvénytelenné nyilvánítása felek szerződési szabadságát sérti. Ezt követően azon indokokra hivatkozott, melyek szükségessé teszik álláspontja szerint az elsőfokú bíróságtól eltérő jogkövetkeztetés levonását. A jóerkölcsbe ütközés jogintézményének lényegét eseti döntések, valamint jogi szakirodalom ismertetésével kívánta meghatározni, mely alapján összegzésként hangsúlyozta, e jogintézmény esetében nem a szerződő fél egyéni érdeksérelmét kell vizsgálni, hanem azt, hogy maga a jogügylet társadalmilag elítélendő-e, a társadalmi megítélés azt tisztességtelennek, elfogadhatatlannak tartja-e. Az alperes labilis magánéleti helyzetének megítélése, illetve ennek felperes általi kihasználása olyan szubjektív körülmények, melyek a fél jóhiszemősége vagy rosszhiszemősége kérdéskörébe tartoznak. Megjegyezte, az alperes gyászreakciójából nem következik, hogy kihasználható lett volna, üzleti-befektetési célú elhatározásában senki nem befolyásolta. Ezt megerősíti, hogy az alperes a szerződéskötést követően több vételárrészt teljesített is. A perbeli körülményeket egybevetve, még az sem állapítható meg, hogy az alperes szubjektív, egyéni érdeksérelme fennállna. Összességében a perbeli esetben a szerződésben foglalt tartalmi elemek nem ütköznek az általánosan elfogadott erkölcsi normákkal. Nem állapítható meg jóerkölcsbe ütközés, így a szerződés érvényessége sem kérdőjelezhető meg. A Kúria több eseti döntését idézve felperes arra is kitért, hogy bírói gyakorlat az üzleti kockázatvállalást nem tekinti érvénytelenségi oknak, és nem eredményezi a szerződés jóerkölcsbe ütközését az sem, ha az üzletrész tényleges értékétől esetlegesen eltérő a vételár. További jogi szakirodalmi idézetet feltüntetve kiemelte, ellenérték fejében történő átruházás esetén a részesedés megszerzőjének az érintett felek

alkuja alakítja ki az ellenértéket, mely magában hordozza annak a lehetőségét is, hogy valamely oknál fogva az nem reális értéket tükröz.

[39] A felperes terhére nem értékelhető, hogy alperes nem járt el körültekintően az ügyletkötés során, a Ptk. 6:62. § (2) bekezdés szabályára figyelemmel az informálódás elmaradására alperes előnyszerzés érdekében nem hivatkozhat. A polgári jogi jogviszonyokban a felek saját üzleti kockázatukat felvállalva járnak el, a tájékozódás elmulasztása az alperes terhére értékelendő, különös tekintettel arra, hogy a szerződés tartalma, tárgya egyértelmű és világosan megfogalmazott volt. Az alperestől, mint több évtizedes üzleti gyakorlattal rendelkező személytől elvárható lett volna, hogy a szükséges információkat a felperestől beszerezze. Felmérje a felperes gazdasági társaságának vagyoni helyzetét, áttekintse a befektetéshez kapcsolódó lehetséges kockázatokat, esetleg biztosíték adását követelje, korábbi üzletvezetési tapasztalatait, ismereteit felhasználja. Megjegyezte még felperes, hogy egy nagy haszonnal kecsegtető befektetés esetén a várt megtérülés elmaradása az üzleti kockázat része, a szerződéskötéssel ezt alperes felvállalta. Mindezek alapján az elsődleges fellebbezési kérelem a tényállás módosítására és a felek közötti szerződés érvényes létrejöttének megállapítására irányult. Ez alapján a felperes szerződéses kötelezettségét teljesítette, míg alperes oldalán 800 000 euró megfizetési kötelezettség fennáll, melyet alperes jogtalanul tagadott meg.

[40] A másodlagos fellebbezési kérelmében a felperes elsősorban azt hiányolta, hogy az alperesi védekezésben felhozott további konkrét érvénytelenségi okokat a bíróság egyáltalán nem vizsgálta, jöllehet a nevesített érvénytelenségi okokhoz képest a jóerkölsbe ütközés szubszidiárius. A tartalmi meghatározás körében a jogirodalomból idézve kiemelte, a jogintézménynek hézagkitöltő szerepe van, a jogi norma által megengedett magatartás a jóerkölsbe ütközést előidéző többletkörülmények nélkül nem lehet tiltott. A jóerkölsbe ütközés bírósági megállapítása esetén meg kell fogalmazni azt a tilalmat, amelybe a szerződés ütközik. A Kúria további eseti döntéseit, valamint a Pp. Nagykommentárt idézve, felperes előadta, álláspontja szerint az alperesi védekezésben felhozott nevesített érvénytelenségi okokat kellett volna elsődlegesen vizsgálni a bíróságnak, és csak ezek megalapozatlansága esetén térhetett volna át a jóerkölsbe ütközés, mint szubszidiárius érvénytelenségi ok fennálltának kérdésére. Az ítéleti tényállás, illetve a bizonyítékok mérlegelése azonban nem tartalmaz erre nézve indokolási megállapítást. Az ítélet jogi indokolásának hiányossága a Pp. 341. § (1) bekezdést, valamint 346. § (5) bekezdését sérti, mely a felperesi álláspont szerint szükségessé teszi az ítélet hatályon kívül helyezését.

[41] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. A fellebbezés érdemi hivatkozása kapcsán elsődlegesen azt emelte ki, hogy a jóerkölsbe ütközés semmisségi ok, abszolút érvénytelenséget jelent, ami azt jelenti, a szerződés valamely elemének a hibája olyan kirívó, hogy az érvénytelenség megállapításához nincs szükség külön eljárásra, az törvény erejénél fogva beáll, a bíróságnak ezt hivatalból figyelembe kell vennie. A semmisségi ok esetén a szerződés a törvény erejénél fogva, megkötésének időpontjára visszamenőleges hatállyal érvénytelen. A semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség.

[42] A szerződési szabadság sérelmére vonatkozó fellebbezési hivatkozással szemben alperes hangsúlyozta, a szerződési szabadság nem korlátlan, annak éppen egyik korlátja az, hogy meg kell felelnie a jóerköls elvárásainak. A szerződő feleket megilleti a tartalom meghatározás szabadsága, de az jóerkölsbe nem ütközhet. Nem vitatva, hogy semmisségi ok szubszidiárius jogcím, alperes állította, hogy a jelen esetben olyan többlettényállási elemek merültek fel, amelyek megalapozzák ezen a címen a szerződés semmisségének megállapítását.

[43] Ezek közül kiemelte, hogy az adásvétel tárgyát képező üzletrészt a felperes 2022. februárjában 430.000 forintnak megfelelő 1000 angol fontért vásárolta, két hónappal később

pedig már 1.000.000 euróért kínálta eladásra annak mindössze 15 %-át pontos cégérték meghatározása nélkül, lényegében súlytalan szolgáltatást benyújtott jelentős összegű kikötött ellenszolgáltatásért. Ez már nem fogható fel vevőt terhelő üzleti kockázati körnek, az elsőfokú eljárásban ezzel bizonyítást nyert a súlytalan szolgáltatás nyújtása felperes részéről. Az ügylet tárgyát képező üzletrész pedig olyan céghez tartozott, amely valójában nem is végzett weboldal fejlesztést. További többlettényállási elemként kérte figyelembe venni, szintén bizonyítást nyert az eljárás során, hogy kiszolgáltató, labilis magánéleti állapotát megismerve vette őt rá a felperes az ügyletre. A jóerkölcsbe ütközést jelen esetben nem önmagában a szolgáltatás-ellenszolgáltatás közötti feltűnő aránytalanság, vagy beszámítási képességének hiánya, hanem a szerződéskötés egész folyamata, körülményei, oka, célja és egyéb tényezők teszik megállapíthatóvá. Az e tárgyban felperes által felhozott eseti döntés tényállás eltérése miatt a perbeli esetre nem vonatkoztatható.

[44] Egy másik eseti döntést megjelölve alperes abból kiemelte, a törvény nem fogadhatja el érvényesnek azokat a szerződéseket, melyek nyilvánvalóan sértik az általánosan kialakult erkölcsi szabályokat. Ennek eszmei alapja a Ptk. 4. §-a, mely a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelő eljárást ír elő a polgári jogi jogviszonyokban. Ez a felperes esetében nem állt fenn, mivel valós célja az volt, hogy egy üzleti lehetőséget felkínálva az alperesi vagyont megszerezze. Alperes vitatta azt is, hogy számára gondolkodási határidőt biztosított volna felperes, valójában a szerződés elkészítésére kellett várni. Felperes annak tudatában, hogy alperes nem ért az internetes üzletekhez, megtiltotta neki azt is, hogy a perbeli adásvételről bárkivel beszéljen. Felperes saját nyilatkozataiból kitűnik, tudott arról, hogy ő nehéz lelkiállapotba került a férje halálát követően, mivel lányával is megromlott a viszonya a pénzügyi viták miatt. Idézte az ezzel kapcsolatos felperesi nyilatkozatokat. A felperes a gyakori meghívásaival, illetve egy közös nyaralásra meghívással azt a látszatot kívánta kelteni, hogy meg lehet bízni benne.

[45] A felperes az ügyletkötést megelőző időszakban folyamatosan telefonon és sms-üzenetekben arról adott tájékoztatást, hogy a (cég 1)-ben web-fejlesztési munkálatok folynak, ez azonban nem volt igaz, a társaságnak ilyen tevékenységi köre nem volt. Ezt (tanú 1) tanúvallomása is alátámasztotta. A felperes által felvázolt jövőbeli célok és hasznok elérésére a (cég 1) nem volt alkalmas, felperes úgy ígért vagyoni hasznát, hogy tudott arról, a befektetett összeg megtérülése valójában nem várható. Felperes a kiszolgáltató, befolyásolható helyzetét, jövőtől való félelmét kihasználva kötötte meg alperessel az üzletrész adásvételi szerződést, mely jóerkölcsbe ütköző, érvénytelen ügylet. A felperesi magatartás mindvégig tisztességtelen volt, fő célja a vagyonszerzés. Úgy kötött vele üzletrész adásvételi szerződést, hogy kihasználta az ő befolyásolhatóságát, bizonytalan pszichés állapotát.

[46] Alperes kitért még arra, a fellebbezésben az Alaptörvény 28. cikk beidézése hiányos, a józan észnek és a közjónak megfelelő erkölcsös és gazdaságos célt kell szolgálnia a jogszabály értelmezésnek. Bejelentette továbbá, hogy felperes és (személy 1) ellen a (helység 4)-i Járásbíróságon csalás büntett elkövetésének gyanúja miatt folyik büntetőeljárás.

[47] A felperes észrevételében fellebbezését változatlanul fenntartva, továbbra is vitatta, hogy a jóerkölcsbe ütközés, mint semmisségi ok vizsgálatához szükséges többlettényállási elemek fennállnának, illetve a perben bizonyítást nyertek volna. Az alperes olyan állításokkal védekezik, amelyek más nevesített érvénytelenségi okok körében lennének vizsgálandók. A perbeli ügylet tartalmát illetően hangsúlyozta, részéről nem súlytalan szolgáltatás biztosítása történt, hanem az alperesi befektetéssel, jövőbeli passzív bevétel elérése volt a cél a cégrészesedés megszerzése útján. Az alperes a befektetéséért cserébe hosszútávú megtérülésre számíthatott. A szolgáltatás értékelése kapcsán nem abból kell kiindulni, hogy korábban a felperes milyen összegért szerezte meg a cég üzletrészét, hanem abból, hogy a felek célja, üzleti szándéka az alperes üzleti befektetése útján jövőbeni haszonszerzésre

irányult. Ez kockázatot rejt magában, mely az egyénre kiható tényező, a jóerkölcsbe ütközésen kívül esik, társadalmilag nem elítélendő.

[48] A perben az nem bír relevanciával, hogy a (cég 1), mint holding cég leányvállalata végezte valójában a programozási, fejlesztési tevékenységet. Ez a cégstruktúra kialakítás nem eredményezhet jóerkölcsbe ütközést. Az elsőfokú eljárásban az alperes kiszolgáltató helyzete nem nyert bizonyítást, az alperes a szerződéskötést követően teljesítette a szerződésből fakadó fizetési kötelezettségeit, részéről az ügyletkötéssel kapcsolatban hónapokig nem merült fel kifogás. Tájékoztatta arról is az alperest, hogy a fejlesztést nem közvetlenül a (cég 1) valósítja meg; az alperesnek lehetősége volt a gazdasági körülményekről tájékozódni és biztosították részére a megfelelő időt is, hogy eldöntse megkötí-e az adásvételi szerződést. Összegzésként kiemelte, az alperes saját üzleti kockázatára, saját elhatározásából kötött egy egyértelműen megfogalmazott szerződést, mely nem irányult jogellenes célra. A szerződés érvényes jogi kötőerővel bír, alperesnek szerződésben vállalt fizetési kötelezettségét maradéktalanul teljesítenie kell.

Az ítéltábla döntésének indokai

[49] A felperes fellebbezése alaptalan.

[50] A jelen peres eljárásra a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) rendelkezései az irányadók. A Pp. 370. §-a egyértelműen meghatározza, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés során milyen körben bírálhatja el az elsőfokú bíróság ítéletét. A felülbírálati jogkör az adott kérdés vizsgálatának és minősítésének joga, amely magában foglalja az elsőfokú bíróság döntésének a megváltoztathatóságát. A Pp. 369. §-a a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének típusait határozza meg, és azt is szabályozza, hogy a felülbírálati jogkör milyen keretek között gyakorolható. Alapvető, hogy a fellebbezés okát és annak indokait a félnek egyértelműen meg kell határozni és ezzel kell kijelölnie a másodfokú bíróságtól kért jogvédelem tárgyát és körét (Pp. 371. §). Mind a fellebbező félnek, mind ellenfélnek tisztában kell lennie azzal, hogy milyen okból, az elsőfokú eljárás konkrétan milyen cselekményeit sérelmezve terjesztette elő a fellebbezést, és csak ez jelölheti ki a másodfokú jogvita kereteit, az ilyen tartalmú fellebbezés, illetve ellenkérelem alkalmazkodik a tisztességes eljárás követelményéhez.

[51] A fellebbezés tartalmát illetően az új Pp. rendelkezései szerint továbbra is a fellebbező fél kötelezettsége annak határozott megjelölése, hogy a jogorvoslat során a másodfokú bíróság milyen döntést hozzon, a kifogásolt rendelkezést vagy annak valamely részét mennyiben és milyen okból változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül [Pp. 371. § b) pont], továbbá azt anyagi vagy eljárási jogszabálysértést is meg kell jelölnie, amire a fellebbezését alapítja [Pp. 371. § d) pont].

[52] Jelen esetben a felperes fellebbezése elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására és az alperes kereset szerinti marasztalására irányult. Másodlagos fellebbezési kérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárás lefolytatására kötelezését kérte. Kérte továbbá az alperes marasztalását az első- és másodfokú perköltség viselésében.

[53] A Pp. 383. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság – ha az ítélet hatályon kívül helyezésére e törvény szerint nincs szükség – az ügy érdemében dönt.

[54] Az előbbieket azt jelentik, hogy amennyiben a fellebbező fél az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és hatályon kívül helyezését is kéri fellebbezésében, úgy a másodfokú bíróságnak először az ítélet hatályon kívül helyezésével kapcsolatban előadott indokokat kell megvizsgálnia, és csupán annak alaptalansága esetén dönthet az ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelemről.

[55] A Pp. 381. §-a szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy nem észszerű.

[56] A hatályon kívül helyezésre irányuló (másodlagos) fellebbezési kérelme kapcsán a felperes arra hívta fel a figyelmet, hogy az elsőfokú bíróság a perbeli szerződés jóerkölcsbe ütközése, mint semmisségi okra alapítva utasította el keresetét, ugyanakkor az alperes védekezésében a megtévesztésre, a belátási képessége hiányára, valamint feltűnő értékaránytalanságra, mint érvénytelenségi okokra is hivatkozott. Az elsőfokú bíróság azonban ezen utóbbi érvénytelenségi okokat nem vizsgálta, bizonyítást nem folytatott le, holott a jóerkölcsbe ütközés, mint semmisségi ok a többi nevesített érvénytelenségi okhoz képest szubszidiárius. A felperes a Pp. 341. § (1), illetőleg a Pp. 346. § (5) bekezdését jelölte meg, mint amelyeket az elsőfokú bíróság megsértett, valamint a jogirodalomra és a bírói joggyakorlatra hivatkozott.

[57] Az ítéltábla mindenekelőtt rögzíti, hogy nincs olyan eljárási szabály a polgári perrendtartásban, amely előírná a felperesi ellenkérelemben megjelölt érvénytelenségi okok vizsgálatának sorrendjét. A Pp. 341. § (1) bekezdése az ítélet teljességét, míg a Pp. 346. § (5) bekezdése a jogi indokolás tartalmát szabályozza, nem érintik a fentiekben felvetett jogkérdést.

[58] A Pp. 169. § (4) bekezdés utolsó fordulata előírja a felperes számára, hogy egymással eshetőlegesen viszonyban álló, több kereset előterjesztése esetén a keresetlevélben meg kell jelölni az elbírálás kért sorrendjét. Az alperesi írásbeli ellenkérelem vonatkozásában azonban ilyen előírást a polgári perrendtartás nem tartalmaz. A Pp. 199. § (4) bekezdésében csupán annyit ír elő, hogy keresethalmazat esetén az érdemi védekezésnek valamennyi,almazatban érvényesített keresetre ki kell terjednie azzal, hogy a védekezés azonos tartalmi elemeit elegendő egyszer előadni.

[59] Az alperes a 2024. május 21. napján megtartott elsőfokú tárgyaláson kifejezetten megjelölte, hogy az ellenkérelmében megjelölt érvénytelenségi jogcímeket milyen sorrendben kéri elbírálni. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a szerződés jóerkölcsbe ütközött. Mivel a felperes vitatta, hogy az alperes által megjelölt elbírálási sorrendet a bíróságnak be kell-e tartania, vagy eltérhet-e ettől, először ezt a kérdést kellett megvizsgálni.

[60] Az alperes érdemi ellenkérelmében a szerződés létrejöttét vonta kétségbe, egyúttal érvénytelenségi okra is hivatkozhat, ezek elbírálási sorrendje adott, ugyanakkor több érvénytelenségi okra hivatkozás esetén, azok elbírálásának sorrendjét a jogirodalom, illetve a bírói gyakorlat alakította ki. A bírói jogalkalmazás irányát alapvetően a BDT2019. 4037 számú eseti döntés fogalmazza meg, amikor kimondja: a szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközése, mint semmisségi ok kiegészítő jogcímként alkalmazható a jogszabályokban nem nevesített, de a társadalom értékítéletebe az általánosan elfogadott erkölcsi normákba ütköző szerződések esetén. Hasonlóan fogalmazott a Kúria is a Pfv.21.182/2020/4. számú eseti döntésében amikor kimondta, hogy a szerződés önálló érvénytelenségi okként nevesített fogyatékoságai – pl. színleltetés, tévedés, cselekvőképtelen állapotban kötött szerződés – csak az adott érvénytelenségi okként vizsgálhatóak és nem eredményezhetik egyben a szerződés jóerkölcsbe ütközését is. Ha az adott önálló érvénytelenségi ok nem állapítható meg, ugyanaz az ok nem eredményezheti a szerződés jóerkölcsbe ütközését. Első megközelítésben az előbbivel azonos gondolatot fogalmazott meg a Kúria a Pfv.21.047/2017/3. számú eseti döntése, mely rögzítette; ha a szerződéskötés folyamata, körülményei, okai, célja körében a szerződés jóerkölcsbe ütközését megalapozó többlettényállás nem merül fel, a szerződés

jóerkölcsbe ütközés miatti érvénytelensége önmagában olyan körülmények alapján nem állapítható meg, melyek a törvényben nevesített érvénytelenségi ok alapjául szolgálnak.

[61] Összefoglalva az előbbieket, a bírói gyakorlat és a jogirodalom lényegében akként foglal állást az érvénytelenségi okok vizsgálata sorrendjének a kérdésében, hogy a jóerkölcsbe ütközés ún. szubszidiárius tényállás, azaz abban az esetben állapítható meg a szerződés jóerkölcsbe ütközése, ha

a) a szerződés önálló érvénytelenségi okként nevesített más fogytékosságai nem állapíthatók meg, vagy

b) ha megállapíthatók, de emellett valamilyen – jóerkölcsbe ütköző – *többlettényállási elem* is meghatározható.

[62] Az alperes érdemi ellenkérelmében elsődlegesen a szerződés jóerkölcsbe ütközésére, másodlagosan megtévesztésre, harmadlagosan feltűnő értékaránytalanságra, negyedlegesen pedig a belátási képesség hiányára hivatkozott. Önmagában a jóerkölcsbe ütköző magatartás polgári jogi következményekkel nem jár, csak abban az esetben, hogyha ez szerződésben is megnyilvánul, azaz valamilyen vagyoni hátrányt okoz valamely szerződő félnek. Amennyiben a jóerkölcsbe ütköző magatartás más érvénytelenségi okokhoz köthető magatartáson keresztül, azokkal együtt nyilvánul meg, a bíróságnak szükségképpen vizsgálnia kell ezen tényállási elemeket is. Így az elsőfokú bíróság nem járt el jogszabálysértő módon, amikor a perbeli szerződés jóerkölcsbe ütköző voltának vizsgálata során értékelte az alperes ellenkérelmében a megtévesztéssel, feltűnő aránytalansággal, illetőleg belátási képesség hiányával kapcsolatos előadását is és az alperes által megjelölt egy további többlettényállási elemmel, azaz az alperes gyászreakciójának kihasználásával együtt mérlegelte azokat a szerződés érvénytelenségének megállapításakor. Az előbbiekből következik, hogy az alperes ellenkérelmében megjelölt elbírálási sorrendre, illetőleg a jóerkölcsbe ütközés kapcsán megállapított többlettényállási elemre figyelemmel az elsőfokú bíróság nem követett el eljárási szabálysértést akkor, amikor nem vizsgálta külön, a jóerkölcsbe ütközést megelőzően az alperes megtévesztéssel, feltűnő aránytalansággal, belátási képesség hiányának kihasználásával kapcsolatos előadását, hanem a perbeli bizonyítékokkal együtt értékelte azokat a jóerkölcsnek való megfelelés szempontjából.

[63] A fentiekre tekintettel az ítéltábla alytalannak találta a felperes hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezési kérelmét.

[64] Az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló érdemi fellebbezési kérelmében a felperes arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a perben beszerzett bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelte, erre tekintettel a tényállás módosítása, illetőleg az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetés levonása szükséges. Álláspontja szerint a perben nem nyert bizonyítást egyetlen olyan alperesi állítás sem, amely a szerződés érvénytelenségét alátámasztaná. A perbeli szerződés a felek konszenzusa alapján mindkét fél aláírásával létrejött. Nem nyert bizonyítást az, hogy az alperes pszichés állapota az üzleti szándékait a belátási képesség szempontjából befolyásolta volna, mint ahogy az sem, hogy tudatmódosítószer hatása alatt kötött volna szerződést. Az alperes valójában saját üzleti kockázatára kötött egy egyértelmű feltételeket meghatározó olyan írásba foglalt szerződést, amely nem irányult jogellenes célra. A belátási képesség hiánya miatti akarathiba, vagy jogszabályba ütközés, mint érvénytelenségi ok ezért nem merült fel a tényállás kapcsán. A felperes fellebbezésének indokolásában kiemelte, hogy az érvénytelenség vizsgálata során az érvénytelenségi okok jogdogmatikai rendszerét, felépítését az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, emellett a bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelte. Az ítéltábla e körben szükségtelennek találja megismételni a hatályon kívül helyezésre irányuló kérelem elbírálása során fentiekben kifejtett érveket, csak utal arra, az elsőfokú bíróság nem sértette meg a vonatkozó bírói gyakorlatot az érvénytelenségi okok vizsgálatának sorrendje kapcsán, figyelemmel arra, hogy az egymást

kiegészítő, zárt láncban álló többlettényállási elemek komplex vizsgálata vált szükségessé a Pp. 279. § (1) bekezdés szerinti bizonyítékmérlegelés során.

[65] A felperes hivatkozott a bíróság által értékelt tanúvallomások ellentmondásosságára is és hiányolta, az elsőfokú bíróság ítéletében nem tért ki arra, hogy ezen ellentmondásokat miként értékelte, illetőleg ennek ellenére miért tekintette azokat hitelt érdemlőnek és fogadta el ítélezése alapjául. Álláspontja szerint nem nyert bizonyítást az, hogy az alperes belátási képessége hiányában, tudatmódosítószer hatása alatt írta volna alá a szerződést.

[66] Az ítéltábla a felperes ez utóbbi kijelentésével egyetért, ugyanakkor rámutat arra, hogy ilyen érvénytelenségi okot a jóerkölcsbe ütközés kapcsán sem állapított meg az elsőfokú bíróság.

[67] Kifogásolta a felperes, hogy az elsőfokú bíróság nem indokolta, az alperes a bizonyítási érdekkörébe tartozó szerződéskötési, belátási képességre, továbbá az üzletrész értékére vonatkozóan indítványozott bizonyítást, valamint informatikai szakértő kirendelését miért mellőzte, különös figyelemmel arra is, hogy az anyagi pervezetés körében arról adott tájékoztatást, hogy az alperes mentális állapotának bizonyítása részben szakkérdés.

[68] Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen értékelte és vetette össze a perben meghallgatott tanúk vallomását, és azokat a felek előadásával és a perben becsatolt egyéb okirati bizonyítékokkal együtt értékelve és mérlegelve okszerűen mellőzte a szakértői bizonyítást. E nélkül is le lehetett vonni a perben feltárt (többlet) tényállási elemek összefüggő láncolatának komplex, együttes értékelésével az érvénytelenségre vonatkozó jogkövetkeztetést.

[69] A felperes az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelme indokolásában másodlagosan arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből téves jogi következtetést vont le. E vonatkozásban széles körben utalt a vonatkozó bírói gyakorlatra. A Legfelsőbb Bíróság az EBH2003. 956 számú eseti döntésében rámutatott arra, a jogerkölcs a kialakult értelmezés szerint – polgári jogi értelemben – a társadalom általános értékítéletét, a magánautonómiájának a társadalmi közmegegyezés által meghatározott korlátaival, az általánosan elvárható magatartás zsinórmértékét fejezi ki. Jóerkölcsbe ütközőnek az a szerződés minősül, amelyet jogszabály nem tilt, de az azzal elérni kívánt cél, a vállalt kötelezettség jellege, az ellenszolgáltatás felajánlása, illetve a szerződés tárgya az általánosan elfogadott erkölcsi normákat vagy szokásokat nyilvánvalóan sérti, és ezért az általános társadalmi megítélés is egyértelműen tisztességtelennek, elfogadhatatlannak minősíti (EBH2005. 1234, BH2000. 260).

[70] A BDT2007. 1585 számú eseti döntés kapcsán kiemelten hivatkozott arra, hogy a szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző voltának megítélésénél nem a szerződés egyéni érdeksérelmét kell vizsgálni, hanem azt, hogy maga a jogügylet társadalmilag elítélendő-e, azt az általános társadalmi megítélés egyértelműen tisztességtelennek, elfogadhatatlannak tartja-e. E körben hivatkozott még a BH2001. 473 számú döntésre is, amennyiben a jóerkölcsbe ütközés megállapítása során a felek jó- vagy rosszhiszeműségének nincs relevanciája. A szerződés attól minősülhet jóerkölcsbe ütközőnek, mert annak tartalma, joghatása, illetve az elérni kívánt cél ellentétes az általános, elfogadott normákkal. A felperes kiemelete, a perbeli üzletrész adásvétel nem irányult jogellenes célra, az üzletrész adásvételénél ugyanakkor magas a kockázat, ezt vállalta be az alperes. A BH2025.141. számú eseti döntés rögzíti azt a bírói gyakorlatot, amely szerint nem eredményezi a szerződés jóerkölcsbe ütközését az üzletrész tényleges értékétől esetlegesen eltérő vételár.

[71] A felperes arra hivatkozott, hogy a perbeli szerződés nem irányult jogellenes célra, a szerződés megkötésével az alperes szokásos üzleti kockázat körébe eső kötelezettséget vállalt, elegendő gondolkodási idő állt rendelkezésre annak eldöntéséhez, hogy kíván-e szerződést

kötni, majd a szerződés megkötését követően részteljesítés is történt az alperes részéről. Önmagában a tényleges értéktől esetlegesen eltérő vételár még nem eredményezte annak jóerkölcsbe ütközését, végül hivatkozott az alperesi önhibára, illetőleg mulasztásra is, amennyiben nem tájékozódott megfelelően a szerződéskötés körülményeiről, a szerződéssel vállalt esetleges kockázat mértékéről.

[72] Az ítéltábla – a fentiektől eltérő – álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, abból helytálló jogi következtetésre jutott, okszerűen mérlegelte a perben feltárt bizonyítékokat és a felek nyilatkozatait. A perbeli jogügylet megítélése szempontjából az ítéltábla az alábbi tényállási elemeknek tulajdonított jelentőséget.

[73] A felperes már a személyes megismerkedés előtt – (személy 1) révén – tudomással bírt az alperes vagyoni helyzetéről, férjének elvesztéséről, az alperes ezzel kapcsolatos gyászreakciójáról, majd a személyes találkozások, vendéglátások, beszélgetések, telefonos üzenetváltások útján elnyerte az alperes bizalmát. Csak ezt követően ajánlott fel az alperes számára üzletresz vételi lehetőséget, melyet kedvező jövőbeni pénzügyi befektetésként tüntetett fel. A bizalom erősítését szolgálta, hogy látszólag az alperes barátnője is részt vett volna az üzletresz vásárlásban. A felperes gyors, mintegy 2-3 év alatt történő megtérüléssel, extra jövedelemmel kecsegtette az alperest. A felperes arra hivatkozott az eljárás során, hogy a perbeli jogügylet nem irányult jogellenes célra, mivel az csupán egy üzletresz-vásárlás volt. A felperes azonban azért ösztönözte az alperest nagyobb összegű kiadásra, mivel előadása szerint az elérni kívánt haszonhoz nagymértékű beruházást igénylő szoftverfejlesztésre volt szükség. Látszólag ennek fedezetét szolgálta volna az alperes által fizetendő 1 millió euró. Valójában azonban a jogügylettel nem a (cég 1) cégbe fektetett be az alperes, hanem csupán a felperes e társaságban levő 100%-os üzletreszének egy kisebb hányadát, 15%-át vásárolta meg, így az üzletresz adásvétel ellenértéke nem közvetlenül a cégbe, hanem a felperes magánvagyonába került. Bár a per során a felperes állította, hogy az általa megjelölt fejlesztés, mint cél elérése érdekében ebből az összegből is finanszírozni kívánta a fejlesztést, valójában ezt sem ő, sem a perben tanúként meghallgatott (tanú 1) szoftverfejlesztő nem támasztotta alá. Nem bizonyított az sem, hogy a ténylegesen hozzá került vételárrészt vagy annak valamennyi hányadát a felperes ténylegesen erre használta volna fel.

[74] A felperes állítása szerint a jogügylettel az alperes csupán egy szokásos üzleti kockázatot vállalt, ténylegesen azonban ennél többről volt szó, mert az általa megjelölt tevékenységet (szoftverfejlesztés) a (cég 1) cég nem végzett, ilyen tevékenységet csupán ezen cég tulajdonában álló (cég 2) látott el, amelyet azonban 2023. áprilisában a felperes, (személy 1), illetőleg (személy 2) kivásároltak a (cég 1)-ből. Megjegyzendő, hogy ezáltal a jövőben várt nyereség szempontjából kiüresedett az alperes nevére átírt 15 %-os üzletresz valós, illetve potenciális értéke.

[75] A Kúria Pfv.21.062/2022/7. számú precedensképes határozatában kifejtette, a szerződési szabadság körében a szerződő feleket megilleti a tartalom-meghatározás szabadsága [Ptk. 6:59. § (2) bekezdés], de ennek egyik korlátja a jóerkölcsbe ütközés. Felperes a reálisan nem elérhető üzleti haszon ígéretével megtévesztette az alperest, a hivatkozott honlapok ígért fejlesztésének megtörténte nem bizonyított, a ténylegesen megkapott vételárrészt sem erre fordította a felperes, a perbeli adatok szerint a szoftverek (internetes oldalak) nem is működnek, látogatottságuk elenyésző. A felperes megtévesztő magatartásának eredménye az alperes pszichés állapotát kihasználó, szerződéssel okozott vagyoni hátrány, amely a megtévesztés mellett több, egymással összefüggő további többlettényállási elem folytán ütközik jóerkölcsbe.

[76] Az üzletresz vételárának a tényleges értéktől való eltérése *önmagában* még nem ütközik jóerkölcsbe, ezt azonban az elsőfokú bíróság a perbeli esetben helyesen, a többi peradattal együtt értékelte és mérlegelte. A (cég 1) társaság üzletreszét a felperes a perbeli jogügyletet

megelőzően, mintegy 2 hónappal „vásárolta vissza” (személy 3)-tól 1 000 fontért egy színlelt jogügylet keretében, mivel az eladó tanúvallomása szerint (58. számú jegyzőkönyv 3. oldal, második bekezdés) valójában eredetileg nem is ő fektette be ezt az összeget a cégbe. Az 1 000 fontért (kb. 420 000 forint) megvásárolt 100%-os üzletrész 15%-át annak megszerzését követő mintegy 2 hónappal 1 millió euróért, azaz kb. 400 millió forintért értékesítette tovább a felperes. A két összeg közötti extrém nagyságú – több mint hatezerszeres – eltérésre a felperes életszerű magyarázatot nem tudott adni. Azt állította, ezen összegből a (cég 1) szoftverfejlesztését kívánta finanszírozni, illetőleg finanszírozta, az előbbieken kifejtettekre figyelemmel azonban ezek valóságtartalma megkérdőjelezhető, erre nézve felperes nem szolgáltatott bizonyítékot.

[77] A felperes arra hivatkozott, nem tévesztette meg az alperest, mivel egy hét gondolkodási időt biztosított számára. Az ítéltábla álláspontja szerint az 1 hét gondolkodási idő még nem zárja ki a rosszhiszemű, célzatos megtévesztést. A felek eltérően adták elő a szerződés megkötésének körülményeit. Amíg az alperes akként nyilatkozott, hogy egy hetet gondolkodott és utána elfogadta, hogy 1 millió euróval a vállalkozásba bekapcsolódik, a felperes személyes meghallgatásakor azt mondta (47. számú jegyzőkönyv 8. oldal 3. bekezdés), hogy az ügylet lehetőségének megemlítésekor az alperes „rögtön rávágta”, ő is beszállna a cégbe. A következő hétre elkészítette a szerződést és azt alá is írták. Az előbbi előadások azt valószínűsítik, hogy a felek lényegében az üzleti lehetőség felmerülésekor már eldöntötték a szerződés megkötését (az alperes ügyletkötési akarata már ekkor kinyilvánult), és az egy hetes intervallumra nem az alperes részére engedett gondolkodási idő miatt volt szükség, hanem a szerződés írásbeli előkészítése érdekében.

[78] A felperes az alperes önhibájára is hivatkozott; állítása szerint az alperesnek a szerződéskötést megelőzően meg kellett volna győződnie az ügylettel kapcsolatos adatokról. Ez a kijelentés azonban a perbeli körülményekre figyelemmel súlytalan, mivel az alperes a gyászreakciója miatt az ügyletkötés időpontjában nyilvánvalóan nem volt képes az egyébként elvárható körültekintő magatartás kifejtésére. Az ezzel kapcsolatos alperesi érdeklődés hiánya, és az, hogy nem igényelte a szerződéses okirat egy aláírt példányának birtokába adását, éppen azt megerősítő tényállási elemek, hogy az alperes beszűkült belátási képessége miatt döntött elhamarkodottan a jogügylet megkötéséről.

[79] Helytállóan hivatkozott az alperes érdemi ellenkérelmében a Kúria precedensképes határozataira. Nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik, ha a kötelezett a jogosult befolyásolható, bizonytalan személyiségét kihasználva köt olyan tartalmú szerződést, amely a jogosult érdekeit nem szolgálja, az a szolgáltatás és ellenszolgáltatás tekintetében nélkülözi a kötelezett részéről a valós kockázatot, az ő valós célja a súlytalan szolgáltatás fejében a jogosult vagyonának megszerzése (Kúria Pfv.21.506/2018/14. szám). Az eseti döntésben alapul szolgáló szerződéstípustól függetlenül az irányadó megítélési szempontok, melyek jelen perbeli tényállással teljes mértékben analógiát mutatnak.

[80] Az előbbieket erősíti meg a Kúria Pfv.VI.20.132/2019/6. számú eseti döntése (BH2020. 5. 143), amelyben kifejtette azt az álláspontját, hogy nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik, ha valaki egy általa felismerhetően labilis, valamely okból befolyásolható, kiszolgáltatott helyzetben lévő, érdekei érvényesítésére képtelen személlyel köt – a helyzetének a kihasználásával – olyan szerződést, amelyben a saját javára egyoldalú előnyöket köt ki.

[81] A jóerkölcsbe ütközés megítélése során értékelni kell a szerződés megkötésének körülményeit, a felek kialakult helyzetet illető ténybeli és jogi ismereteit, az általuk külön-külön vagy együttesen elérni kívánt célokat, valamint a szerződés tartalmát (Kúria Gfv.I.30.182/2024/9.).

[82] Az ítéltábla álláspontja szerint a perbeli jogügyletben az alperes gyászreakciója miatt kiszolgáltatott helyzetben volt és bár nem állapítható meg, hogy érdekei érvényesítésére

teljesen képtelen lett volna, azonban tényyszerűen labilis, befolyásolható pszichés állapotban volt, és ezt használta ki a felperes a perbeli szerződés megkötésével, melynek folytán egy irreálisan túlárzott vételár ellenében egy kétséges vagyoni értékű üzletrészt biztosított alperes számára (súlytalan szolgáltatás).

[83] Összefoglalva: az ítéltábla álláspontja szerint – egyezően az elsőfokú bíróságéval – a perbeli jogügylet – a rendelkezésre álló többlettényállási elemek együttes értékelése folytán – *nyilvánvalóan* jóerkölcsbe ütközött, mely ok miatt semmis, ezért alaptalan az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezés.

[84] Az előbbiekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[85] Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles a jogi képviselővel eljáró, írásbeli ellenkérelmet előterjesztő alperes másodfokú eljárás költségeinek megtérítésére, melynek összegét az alperes A/11. szám alatt csatolt ügyvédi díjmegállapodása alapulvételével az ítéltábla a 17/2024. (XII.9.) IM rendelet 2. §-a alapján bruttó 3 619 500 forintban határozta meg (fellebbezési ellenkérelem elkészítésének díja: 2 750 000 forint + áfa, tárgyaláson való részvétel díja: 100 000 forint + ÁFA).

Szeged, 2026. február 19.

Dr. Hámori Attila sk.
a tanács elnöke

Dr. Dobler László sk.
előadó bíró

Dr. Tolna András sk.
táblabíró